

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet ÖZHASEKİ tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.14.02.2024

Ahmet Şık
İstanbul Milletvekili

Yüzde 80'i uluslararası SSR Mining şirketine, yüzde 20'si ise Çalık Grubu'na ait Anagold Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin altın madeni işlettiği Erzincan İliç'teki Çöpler Madeni'nde biriken siyanür yüklü toprağın göçmesi sonucu henüz sayısı tespit edilemeyen fakat en az 7 işçinin göçük altında kaldığı kamuoyuna yansımıştır.

Aynı madende 2022'de madende siyanür taşıyan borunun patlaması nedeniyle 20 küp siyanürün çevreye yayılmış ve Partimizin de içinde bulunduğu pek çok sivil toplum kuruluşu suç duyurusunda bulunmuştur. Partimizin şirket yetkilileri ve kamu görevlileri hakkında yaptığı suç duyurusunda şirketin kasten çevreyi kirlettiği ve halk sağlığı ile doğal varlıkları tehlikeye düşürdüğü vurgulanırken, TCK Madde 181 uyarınca kamu davası açılması ve ayrıca TCK Madde 60 kapsamında şirkete verilen tüm izinlerin iptali talep edilmiş olmasına rağmen Savcılık tarafından “kovuşturmaya yer olmadığı” kararı verilmiştir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, söz konusu olay üzerine sosyal medyada yaptığı açıklama ile, madenin faaliyetinin durdurulduğunu, en üst mertebeden ceza uygulandığını ve gerekli tedbirler alınana kadar madenin kapalı kalacağını söylemişse de çözüme ulaşan bir sürekliliğinin sağlanmadığı, dün bir kez daha görülmüştür.

13 Şubat tarihinde yaşanan heyelan ile birlikte madenin çalışma sahası içerisinde yoğun siyanür yüklü 10 milyon toprak kaymış, Murat Nehri havzasında bulunan tüm yer altı ve yer üstü varlığını etkileyeceği, geri dönüşü mümkün olmayan, toplum sağlığını olumsuz etkileyecek bir çevre felaketine dönüşeceği yine yetkililerce belirtilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- 2008'de Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu raporu alıp 2014 ve 2021'deki yeni ÇED raporlarıyla iki kez kapasite artışı yapılan ve bu kararlar doğrultusunda açık ocakları genişletip derinleştiren, 687 hektar olan maden sahasını yaklaşık bin 746 hektara çıkaran şirkete tüm bu izinleri veren başta Selefimiz Murat Kurum olmak üzere yetkililerle ilgili herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır?

- 2- Madencilik faaliyetinin gerçekleştiği alanda aktif bir fay hattı olan Bingöl-Yedisu Fat Hattı'nın da bulunmasına, şirketin ÇED süreçlerinden kaçınmak için projeyi yıllar içerisinde parça parça genişlettiğinin bilinmesine rağmen şirketin faaliyetlerine göz yumulmasının sağladığı kamu yararı nedir?
- 3- Gk sonucunda oluşan kimyasal kirliliğin önüne geçmek ve siyanürün Fırat Nehri'ne ve yerüstü yer altı kaynaklarına karışmasını önlemek için nasıl bir önlem alınmıştır? knt ile birlikte siyanür ve diğer ağır metallerin yeraltı sularına karışmasına karşı nasıl bir acil önlem planı yapılmıştır?
- 4- Uluslararası akarsu niteliğindeki Fırat Nehri'ne karışmış olması muhtemel siyanür ve ağır metallerin ilişkin nehrin geçtiği yerleşim yerlerindeki mülki amirlerine uyarılar yapılmış mıdır? Çiftçilere, halk sağlığı uzmanlarına bilgilendirme yapılmış mıdır?
- 5- 2019 Yılında Anagold Madencilik yönetiminin, Erzincan Binalı Yıldırım niversitesi'ne 13 milyon lira hibede bulundukları doğru mudur? Bu ve benzeri faaliyetler ile yetkililer ile iyi ilişkiler geliştirdikleri ve bir takım hukuka aykırı uygulamalarına müsamaha gösterildiği iddiaları gerçekleri yansıtmakta mıdır, bu konuda herhangi bir soruşturma yürütülmüş mdr? Kimi uzmanlar tarafından daha önce açılan davalar kapsamında şirket'in faaliyetlerini inceleyen bilirkişi heyetinde, konu özelinde yetersiz bilgiye sahip olan ve bağışla adı geçen aynı niversite'den atanmış bilirkişilerin görev aldığı iddiası doğru mudur?
- 6- **Erzincan Valiliği tarafından 2022 yılında siyanür sızıntısı kamuoyu baskısının da sonucuyla kabul edilmiş olmasına ve soruşturma başlatılmış olmasına rağmen bu konuda herhangi kalıcı bir çözüm retilenemiş, şirket'e para cezası verilip günler içinde yeniden faaliyete geçmesi sağlanmışır. 2020'den beri ise 1,5 milyar dolar gelir ve 334,6 milyon dolar kr elde eden şirketin, verdiği tüm zararlar için bugüne dek ödediği ceza sadece 16 milyon 441 bin TL midir, değilse ne kadardır? O dönem yalnızca para cezasıyla sonuçlanan sızıntının bugün felakete neden olan gkle ilişkisi gzetilince, şirket kalıcı bir çözüm üretilmeden faaliyetlerine nasıl devam edebilmiştir?**
- 7- **Bugün gğe sebep olan sızıntıdan ötürü anılan dönemde sadece 16 milyon lira ceza ödeyen ve 2010 yılından beri 39 çeşit kimyasal, sülfürik asit ve siyanürle üretimine devam ederek orman alanlarının, ekolojik ve biyolojik değerlerin, flora ve fauna bileşenlerinin, tarım ve mera alanlarının, su kaynaklarının, tarihi ve kültürel mirasın yanında halk sağlığına da zarar veren Anagold şirketi'nin 209 milyon liralık vergi borcunun silindiği, ortağı olan yabancı madencilik şirketinin bilançosunda ortaya çıkmıştır. şirketin olağanüstü karları ve yurda verdiği zarar da hesaba katıldığında, uygulanan cezalara kıyasla anılan orantısız imtiyazların sağlanma sebebi nedir?**
- 8- Anadolu'da benzer şekilde madencilik faaliyeti yürüten, özellikle Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri menşeli kaç yabancı şirket vardır? Bu şirketlerin ilgili madenlerdeki yerli ortakları kimlerdir? Bu madenlerden yıllık elde edilen ortalama gelirin tutarı ne kadardır?

- 9- İlgili şirkette sendikal faaliyetlerin “sarı sendika” olarak tarif edilen, işçi lehine faaliyetleri yeterli olmayan bir sendikaca yürütüldüğü, işçilerin bu sendikaya üye olmaları için baskı altına alındığı, ardından henüz birkaç gün önce bu sendikadan istifa ettikleri iddiaları, sendikal faaliyetin engellenmesi bağlamında herhangi bir suç duyurusuna yahut soruşturmaya konu edilmiş midir, Bakanlığınızın, madenlerde iş güvenliğinin en büyük güvencelerinden olan sendikal faaliyetlerle ilgili olarak bu ve benzer durumlara ilişkin aldığı herhangi bir önlem bulunmakta mıdır?